

ГЭМТ ХЭРГИЙН ГАЗРЫН ЗУРАГ

Д.Нямбат

ЦЕГ-ын Судалгаан төвийн ахлах
мэргэжилтэн, цагдаагийн хошууч

Хэргийн газрын зураг нь гурван хэмжээст зураг болж хөгжтөлөө 8000 гаруй жилийг замнажээ¹. Хүмүүс анх газрын зургийг хад чулуу, агуйн хананд зурж эхлээд улмаар мал, амьтны ширийг ашиглан зурж хүрээлэн буй орчиноо таньдаг байлаа. Газрын зурагт аливаа газар орны уул, гол мөрөн, төмөр зам, онгоцны буудал, гудамж, талбайн нэрс, барилга байгууламжийг дүрсэлж харуулахаас гаднаулс орнуудын хил хязгаарыг хооронд нь заагласан байдаг тул ач холбогдлыг нь үнэлж баршгүй юм. Газрын зургийн хөгжил дэлхийн түүхийг харуулдаг хэмээн эрдэмтэд үздэг.

Дэлхийн улс орнуудын цагдаагийн байгууллагууд гэмт хэргийн илрүүлэлт, түүнээс урьдчилан сэргийлэх ажилд гэмт хэргийн газрын зургийг ашиглаж эхлээд удаж байна. Тухайлбал өнгөрсөн зууны эхээр өрнөдийн улсуудын цагдаагийн байгууллагууд хариуцсан нутаг дэвсгэрийнхээ цаасан газрын зураг дээр үйлдэгдсэн гэмт хэргийг, түүний төрөл зүйлээр нь ялган өнгө өнгийн туг хатган нэвтрүүлж эхэлсэн. Тэд ийм тэмдэглэгээ хийсэн газрын зурагт тулгуурлан эрүү, хэв журмын нөхцөл байдлыг тодорхойлох задлан шинжилгээ хийн, улмаар ирээдүйд хийх ажлынхаа төсөөллийг авдаг байлаа.

Харин өнөөдрийн газрын зураг нь газар зүйн мэдээллийн шинжлэх ухааны ололтоор сая сая хүний гар утас, таблет, компьютерийн дэлгэцэнд багтаж, маш нарийвчлалтай харуулдаг болсон. Энэхүү технологийн дэвшлийг олон улс орны цагдаагийн байгууллагууд амжилттай ашиглаж байна.

Гэмт хэргийн газрын зураг гэдэг нь хамгийн энгийнээр өгүүлбэл гэмт хэргийн үйлдэгдсэн байршлыг газрын зурагт тэмдэглэж буй үйлдэл юм. Нарийвчилж хэлбэл гэмт хэргийн бүртгэлийг үйлдэгдсэн газартай нь уялдуулан байршуулж буй газар зүйн болон криминологийн шинжлэх ухааны мэдээллийн системийг хэлнэ. Нэг үгээр гав, галт зэвсэг, гар чийдэн гэх мэт цагдаагийн алба хаагч нарт өдөр бүр хэрэглэгддэг хэрэгсэлтэй адил гэмт хэргийн газрын зураг нь тэдний гэмт хэрэгтэй тэмцэх үндсэн багаж болон хөгжиж байна.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ГАЗРЫН ЗУРАГ

Түүх эргэн сөхвөл гэмт хэргийн газрын зургийн үндсэн санаа 1800-аад оны дунд үед Францын сэтгэл судлаач Андре Гейри, Адолф Кютлет нарын гэмт хэргийг гаралтыг бүртгэхээр оролдсон ажлынх нь үр дүнгээс эхлэлтэй.

Улмаар 1900 оны эхээр Чикагогийн их сургуулийн сэтгэл зүйч, нийгмийн ухааны эрдэмтэн, багш нар гэмт хэргийн газрын зургийг өнөөгийн түвшинд хүргэхэд их нэмэр болсон гэдэг. Тэдгээр эрдэмтдийг “Чикагогийн сургуулийн баг” гэж ч алдаршуулан нэрлэдэг. Тиймдээ ч энэхүү аргыг Иллинойс мужийн цагдаагийн газрууд 1926 оноос хүн амины гэмт хэргийн газрын зурагт “зүү” хатган бүртгэж ажилдаа анх нэвтрүүлсэн юм.

“Давтагдах хөдөлгөөний онол”²(Routine activity theory) нь гэмт хэргийн газрын зургийн суурь үндэслэлийг тодорхойлсон байдаг. Гэмт хэргийн тухай энэ онол нь 1950-иад оны дунд үеэс Амос Хавлеу-гээр дамжаад 1979 онд Лавренс Кохен болон Маркус Фалсон нарын хамтын бүтээлээс эхлэлтэй бөгөөд криминологийн шинжлэх ухааны нэгэн онол болон хөгжсөөр байгаа.

Онолын гол санааг маш товчооноор өгүүлбэл гэмт үйл явдлыг хүрээлэн буй орчинтой холбож тайлбарлах арга юм. Өөрөөр хэлбэл гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэх эрсдэлтэй, эсхүл аль хэдийнээ үйлдсэн иргэний зан авир, эцэг эхийн удамшил, хувь хүний боловсрол, хүмүүжлээс шалтгаалж гэмт хэрэг үйлдэгдэж буй эсэхийг судалдаг бусад онолоос ялгаатай. Тодруулбал “ямар төрлийн гэмт хэрэг хаана хэдэн цагт үйлдэгддэг байна?” асуултад хариулт өгнө.

Жишээ нь иргэн А-гийн дэлгүүр өглөө 10 цагт онгойж орой 23 цагт хаах тогтсон цагийн хуваартай. Гэтэл өнгөрсөн жилүүдэд уг дэлгүүр удаа дараа хулгайн халдлагад өртөж. Ингээд дэлгүүрийн байршил дээр хулгайн гэмт хэргийг илтгэсэн цэнхэр өнгийн хэд хэдэн “зүү”

¹Uri Friedman(2013) “12 Maps That Changed the” нийтлэл

Worldhttp://www.theatlantic.com/international/archive/2013/12/12-maps-that-changed-the-world/282666/

² Nicholas Branic (2015). Routine Activity Theory, University of California, Irvine

хатгагджээ. Зүүг харсан цагдаагийн алба хаагч төвөггүйгээр дүн шинжилгээ хийж дэлгүүрийн орчимд гэрэлтүүлэг, манаач, камер, давхар хаалга, цонхны төмөр хаалт, цагийн хуваарийг өөрчлөх үү зэрэг дахин хулгай гаргахгүйн тулд цаашид ямар арга хэмжээг авах, юу хийх шаардлагатай вэ? гэдэг хариултыг олно. Үүнээс улбаалж цагдаагийн явган болон машинт эргүүлийн чиглэл, хуваарь, алба хаагчийн тоо ч мөн өөрчлөгдөж байх болно. Төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэд юу хийж болох, хоорондоо хэрхэн хамтарч ажиллаж байх зэрэгт чиглэл болно.

“Давтагдах хөдөлгөөний онол”-ын үндэслэлээр “гэмт хэргийн газрын зураг” хэмээх аргыг цагдаагийн байгууллагууд хот, суурин газар гэлтгүй орон нутагт бүртгэгдэж байгаа гэмт хэргийг бууруулах зорилгоор өргөнөөр ашиглаж байна. Тухайлбал, Австрали, Бразил, Канад, Энэтхэг, Япон, Норвеги, Их Британи зэрэг олон орны цагдаагийн байгууллага гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх үндсэн үүрэгтээ ашиглаж байгаа бол АНУ-д 1998 оны байдлаар хууль сахиулах байгууллагуудын 75% нь ажилдаа нэвтрүүлсэн тухай мэдээ байна³.

Тэд 1990-ээд оноос гэмт хэргийн цахим газрын зургийг компьютерийн тусламжтайгаар үүсгэн ашиглаж эхэлсэн бөгөөд түүнээс хойш зарим хотууд тодорхой төрлийн гэмт хэргийн түвшинг 20% хүртэл бууруулжээ.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ГАЗРЫН ЗУРГИЙГ НЭВТРҮҮЛЭХ ШААРДЛАГА

Манай улсад гэмт хэргийн гаралт жил бүр өссөөр байна. Цагдаагийн байгууллагад 2013 онд 25362 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь урьд оныхоос 3273 хэргээр буюу 14.8 хувиар их байна⁴. Үүний 15419 буюу талаас илүү нь нийслэлд үйлдэгджээ. Харин өнгөрсөн жилд 27318 гэмт хэрэг бүртгэгдсэнээс 17144 нь нийслэлийн дүүргүүдийн цагдаагийн хэлтэст бүртгэгджээ. Нийслэл, орон нутгийн гэмт хэргийн гаралтыг хооронд нь харьцуулбал дийлэнх гэмт хэрэг нь Улаанбаатар хотод үйлдэгдэж байна.

Захиргааны зөрчлийн хувьд 2013 онд 777793, харин 2014 онд 681222 улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн бөгөөд зөрчлийн тоо түрүү жилд өмнөх жилийнхээс бага зэрэг буурсан боловч дийлэнх нь мөн л нийслэлд бүртгэгджээ.

Үүнээс гадна цагдаагийн байгууллагад бүртгэгдээгүй гэмт хэрэг, зөрчлүүд бий бөгөөд зарим нэгшлалтгаан, нөхцлөөс дурдвал хохирогч цагдаагийн байгууллагад хандаагүй, хандсан ч гомдол, мэдээллийг бүрэн гүйцэт шалгадаггүй, хохирлын хэмжээг дарж эрүүгийн хэрэг үүсгэхээс татгалздаг, дуудлага өгсөн иргэний нууцлалыг хадгалдаггүй, хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын ажиллагааг дутуу хийдэг гэх мэт ажлын алдаануудад анхаарч ажиллах тухай цагдаагийн төв байгууллагын даргаас алба хаагч нарт 2015 онд өгсөн үүрэгтээ дурдсан байна⁵.

Сүүлийн үед бүртгэгдсэн болон бүртгэгдээгүй захиргааны зөрчил, гэмт хэрэг болон тэдгээрийг үйлдсэн хүний талаарх мэдээ олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, интернет орчинд тун хурдан тарж байна. Энэхүү мэдээлэл үнэн эсэхээс үл шалтгаалан нийгэмд айдас түгшүүр бий болгодог бөгөөд үүнийг дагаад иргэд стресст орж бухимдан Хууль тогтоох, Гүйцэтгэх, Шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах, нутаг дэвсгэр, засаг захиргааны байгууллагын удирдлагаа шүүмжлэх, ялангуяа цагдаагийн байгууллагад үл итгэх хандлага үүсэх, аюулгүй орчинд амьдарч байгаадаа эргэлзэх зэрэг маш олон сөрөг нөлөөллийг үүсгэдэг нь тогтоогдсон билээ.

Эндээс дүгнэхэд эрүү, захиргааны нөхцөл байдал жил ирэх бүр өссөн, цагдаагийн алба хаагч нарын гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх уламжлалт арга барилыг өөрчлөх, нийгэмд үүссэн айдас, түгшүүрийг багасгах, арилгах нь гэмт хэргийн газрын зураг аргыг нэвтрүүлэх зүй ёсны шаардлага байх болно.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ГАЗРЫН ЗУРГИЙН АЧ ХОЛБОГДОЛ

Иргэд ямар ч шалтгаангүйгээр айж алхах нь утгагүй юм. Монгол Улсын иргэд цаашилбал гадаадын жуулчдыг гэмт хэргийн хохирогч болохоос сэргийлэх шилдэг аргын нэг бол гэмт хэргийн газрын зураг үйлдэх билээ. Энэ нь гэмт хэргийг газрын зурагт тэмдэглэх энгийн нэг арга мэт боловч өргөн утгаар нь авч үзвэл “аюулгүй байдлыг хангахгүйгээр тэнд хүүхэд сайн сурах, хүчирхийллийг халах, эрүүл амьдрах тухай ойлголт байхгүй⁶” гэдгийг санах хэрэгтэй.

3 Robinson (2006). “Crime mapping” нийтлэлийн 323 хуудас. The encyclopedia of Police Science номны 3 дахь хэвлэлт,

4 ЦЕГ (2013) “Монгол улс дахь гэмт хэрэг, захиргааны зөрчлийн нөхцөл байдал” номны 7 дугаар хуудас

5 Цагдаагийн Ерөнхий Газрын 2015 оны 02 дугаар сарын 25-ны өдрийн “Үүрэг ажлын чиглэл хүргүүлэх тухай” 2/15 дугаартай тоот. Эхний нүүрний 5 дахь цогцолбор

6 Anne Milgram (2014). “Smart Statistic” илтгэл, TED.

- Гэмт хэргийн газрын зургийг нэвтрүүлэх нь олон төрлийн ач холбогдолтой. Үүнд:
1. Гэмт хэргийн зураглалыг нэвтрүүлснээр тухайн хорооны нутаг дэвсгэрийн нэг хэсэгт нь гэмт хэрэг гарч байдаг бол нөгөө хэсэгт нь гардаггүй учрыг олох болно. Жишээ нь: Баянгол дүүргийн 1-р хорооны нутаг дэвсгэрийн яг аль хэсэгт, ямар цагт, ямар төрлийн гэмт хэрэг, зөрчил илүүтэй үйлдэгдээд буй нь тодорхой болох юм;
 2. Гэмт хэргийн бүртгэлийг байршилтай нь уялдуулснаар сургуулийн орчимд юмуу, байрны орцонд уу, дэлгүүрийн ард талд уу, граж олонтой газар үйлдэгдсэн үү, хулгайд өртсөн машин дохиололтой байсан уу зэрэг олон олон эзэнгүй асуултын хариуг өгөх “ой санамж” нь байх болно. Өөрөөр хэлбэл одоо байгаа гэмт хэргийн статистик мэдээ хэргийн тоог л илэрхийлэхээс гарсан нөхцлийг илэрхийлдэггүй байдлыг өөрчлөх юм;
 3. Энэ “ой санамж” нь хэвлэл мэдээлэл, зурагт, Facebook, twitter-ээс ирэх мэдээллээс илүү бодитой байх тул иргэд итгэлтэй нь аргагүй бүрэнхийд гэр лүүгээ алхаж чаддаг болно. Гэгээ тасрангуут яаран сандран гүйдэг хүүхдүүд цөөрөх болно. Нэг үгээр мэдээлэл бодит болсноор тухайн хот, дүүргийн талаарх таагүй ойлголт өөрчлөгдөх, хиймлээр үүссэн гэмт хэрэг, гэмт этгээдийн талаарх айдас нь алга болно;
 4. Цагдаагийн байгууллагаас үе үе хэрэгжүүлдэг хүн хүч, бензин тос шаардсан олон олон нэгдсэн арга хэмжээнүүд цөөрөх болно. Тэд гэмт хэргийн газрын зургийг ашигласнаар цагдаагийн байгууллага хаана хүчээ төвлөрүүлэх, ямар цаг хугацаанд эргүүл ажиллах уу гэдгээ үр дүнтэй болгон өөрчилж чадна;
 5. Гэмт хэргийн түвшинг 20% хүртэлх хэмжээнд бууруулах боломжтой. Мөн зөрчлийн гаралтыг бууруулж, урьдчилан сэргийлнэ. Жишээ нь: АНУ-н Нью Йорк хотын цагдаагийн газар CompStat компьютерийн програмыг ашигласнаар хулгай, дээрэм, хүн амь, танхай, машины эд ангийн хулгай зэрэг гэмт хэргийн гаралтыг 1994 оноос 2009 оны хооронд 64% бууруулсан бөгөөд холбооны хэмжээнд 19.4% багасгасан байна⁷;
 6. Нийслэлийн иргэд болон цагдаагийн алба хаагч нар тухайн газарт яагаад гэмт этгээд тэр газрыг сонгож гэмт хэрэг үйлдэж буй шалтгааныг, ямар иргэд хохирогч болж, эсхүл халдлагад өртөлгүй зүгээр өнгөрөөд буйг мэдэх болно;
 7. Эрүүгийн болон хэв журмын нөхцөл байдал ямархуу байгааг дүгнэх боломжийг бий болгох тул Засгийн газар, нийслэлийн удирдлагаас гэмт хэрэгт өртөөд буй эмзэг цэгүүд дээр юу хийж болох, хэрхэн байдлыг өөрчлөх юм зэрэг асуудлаар шийдвэр гаргахад нь шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, судалгаанд үндэслэсэн луужин нь болдог зэрэг олон эерэг үр дүн авчрах ач холбогдолтой.

Гэмт хэргийн газрыг зургийг ашигласны ач холбогдлыг нэгтгэн дүгнэвэл гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдлыг, удирдлагын шийдвэр, одоо хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, ажиллагаануудад **дүн шинжилгээ** хийх бааз нь болно.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ГАЗРЫН ЗУРАГ НЭВТРҮҮЛЭХ АРГА ЗАМ

ИШГЕГ, ГЕГ, ҮТЕГ, Болор толь бичиг, Монос зэрэг хэдэн арван байгууллага өөр өөрийн онцлогтой аппликайшн ашиглаж байна. Тэр ч бүү хэл шумуул үргээх аппликайшн бүтээгдсэнийг иргэд ашиглаж байна.

ХЗЯ-ны төрийн нарийн бичгийн даргын тушаалаар 2013 онд “гэмт хэргийн цахим зураглал”-ыг практикт нэвтрүүлэхээр ХСИС, ЦЕГ, МУИС зэрэг байгууллагын төлөөллийг багтаасан ажлын хэсэг байгуулагдан ажиллаж байна.

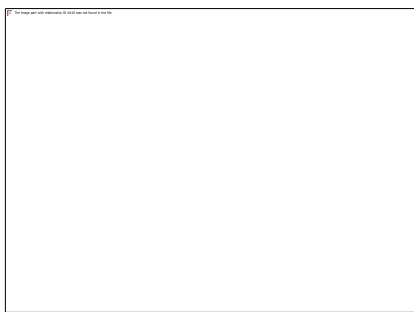
Гэмт хэргийн газрын зургийг Six Sigma, TQM, COMPSTAT зэрэг софтвер програм ашиглаж болохоос гадна гар утас, таблетны **аппликайшн** ашиглах нь түгээмэл болж байна. Учир нь энэ аппликайшныг бүтээхэд тийм ч өндөр зардал гардаггүй.

Жишээ нь Улаанбаатарт буй манай улсын зарим компанийн үнийн санал 5 сая орчим төгрөг байна. Аппликайшнтай зэрэгцээд цахим хуудсыг ажиллуулж цугт нь баяжуулаад явах боломжтой. Цахим хаяг хийх зах зээлийн үнэ нь 500.0-2 сая төгрөгийн хооронд байна. Интернетийн (host service fee) жилийн хураамж 80-100\$ орчим үнэтэй. Нийт 5.7-7 сая төгрөгийн зарцуулна.

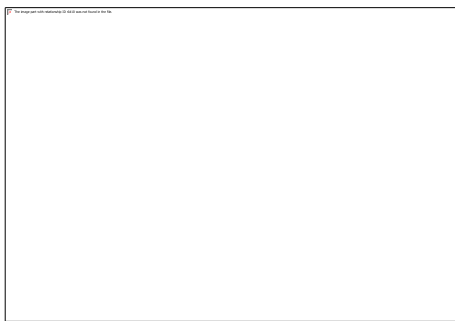
⁷Public Engines (2015) Does the CompStat Model Really Reduce Crime?
<http://www.publicengines.com/solutions/compstat.php>

Нэгэнт бий болгосон аппликайшныг цагдаагийн алба хаагчид, хүсвэл иргэд үнэ төлбөргүй татаж авна. Жишээ нь АНУ-д бүх муж, хотын цагдаагийн газруудыг багтаасан, дунд нь ашиглагддаг, иргэд нь бас суулгах боломжтой үнэ төлбөргүй “Crime Mapping” аппликайшныг ашигладаг. Мөн тэндэхийн иргэд оршин суугаа газрынхаа эсхүл жуулчлахаар төлөвлөсөн хотынхоо нэрийг оруулахад хэзээ, аль гудамжинд, ямар төрлийн гэмт хэрэг үйлдэгдэж байсан тухай мэдэх болно. Үүнээсөөрсдийнхөө эд хөрөнгө болон амь насаа хамгаалах, юунд анхаарал болгоомжтой хандах вэ гэдгээ дүгнэж байдаг.

Дээр дурдсан аппликайшн болон цахим хуудсын цэс, агуулгаас санаа авч ижил төрлийн боловч Монгол үсэг, заавартай аппликайшн болон цахим хуудсыг ажиллуулна. Үүнд:

Зураг 1: Гэмт хэргийн төрлүүд

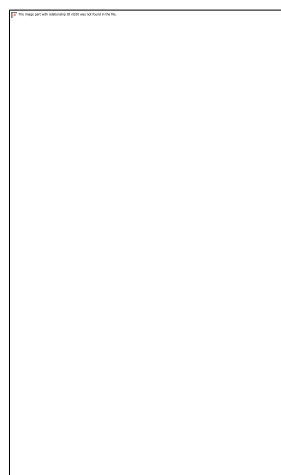

Зураг 2: Календарын сонголт

Зураг 1 нь гэмт хэргийн төрлүүдийг харуулж байна. Тухайлбал улбар шар өнгөөр түймрийг, улаанаар танхай, хараар хулгай, шараар нийгмийн амгалан тайван байдал алдагдуулсан, үзмэн ягаан өнгөөр хар тамхи болон согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ хүч хэрэглэсэн, бүдэг ногооноор замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэргийг, ногооноор залилан, тод улаанаар хүн амины, цэнхэрээр дээрэм, завсрын бүдэг цэнхэр өнгөөр хүчингийн, чернилэн ягаанаар галт зэвсэг ашиглаж үйлдсэн гэмт хэргүүдийг тус тус ялгаж өгнө.

Зураг 3 Цагдаагийн байгууллагууд

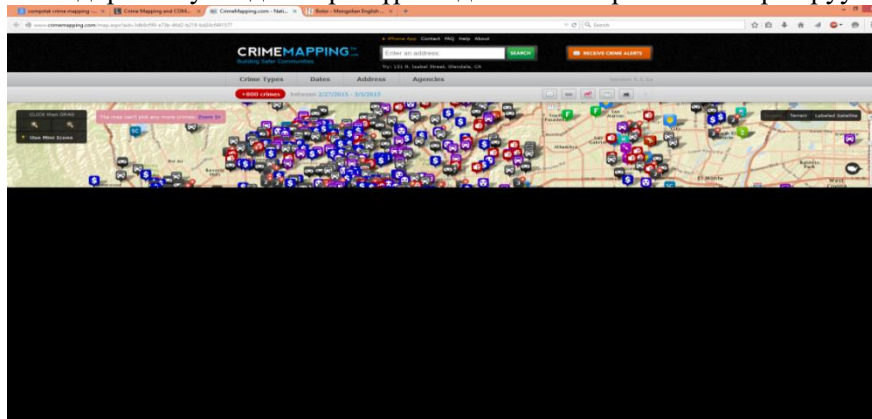
Зураг 4: Гишүүнчлэл

Зураг 2-ын хувьд тухайн газар нутгийн гэмт хэргийн гаралтыг долоо хоногоор уу, сарын хугацаатай юу эсхүл бүтэн жилээр нь харах уу гэдгээ сонгож буй цонхыг харуулж байна. Жишээ нь 2011 оны 6 дугаар сарын 10-наас 2011 оны долдугаар сарын 17-ны хооронд үйлдэгдсэн гэмт хэргийг харахаар тааруулж болно.

Зураг 3-ын хувьд цагаан толгойн үсгийн дарааллаар цагдаагийн байгууллагуудыг доош нь жагсаасан байгааг харуулж байна. Манай улсын хувьд Баянгол дүүргийн Цагдаагийн Ихэлтэс гэсэн сонголтыг дарахад тэр байгууллагын хариуцсан нутаг дэвсгэртухайлбал III, IV-р хорооллын газрын зураг дээр үйлдэгдсэнхэргүүд өнгө өнгөөрөөр ялгагдан харагдах болно.

Зураг 4 нь хэрвээ хэрэглэгч бүртгэлтэй бол утсанд нь шинээр тэмдэглэгдсэн гэмт хэргийн мэдээлэл сэрэмжлүүлэг болж ирэх боломжийг нээнэ. Мессеж гэсэн үг. Гэхдээ ингэж мэдээлэл авч байх эсэх нь хэрэглэгчийн шийдвэр байх болно.

Зураг 5: Тодорхой нутаг дэвсгэрт бүртгэгдсэн гэмт хэргийг өнгөөр харуулав.

Энэ дундаас аль нэг дүрсийг дарж ямар утгатай мэдээлэл болохыг харах боломжтой. Жишээ нь чернилен ягаан өнгө нь машины хулгайг илтгэнэ. Дээр нь дарахад зургийн дотор харагдаж байгаа цагаан өнгийн хүснэгт гарч ирэн дараах мэдээллийг өгнө.

Үүнд: Эрүүгийн хэргийн дугаар (151408855), хэрэг үйлдэгдсэн он сар өдөр, цагийг (3/4/2015, 11:30 PM), хэрэг үйлдэгдсэн гудамжны нэрбуюу өргөн чөлөөний нэр (10700 ROSE AV), ингээд хамгийн доод талд нь хэргийн товч утга (хохирлын хэмжээ) зэргийг багтаасан.8

Дээрх “CrimeMapping.com” болон “Crime map” аппликайшн нь хувийн хэвшлийн компаниас хохирогч нарын дунд явуулсан судалгаа, цагдаагийн байгууллагын рапорт, ажиглалт, ярилцлага зэрэгсудалгааны аргуудыг ашиглан төсвөөс санхүүжин мэдээллээ баяжуулдаг.

Манай улсын хувьд хоёр сонголт бий. Хувийн хэвшлийн байгууллага эсхүл цагдаагийн байгууллагад хариуцуулан хийлгэх боломжтой.

1. **Хаана:** нийслэл хотод дийлэнх гэмт хэрэг нь үйлдэгддэг учраас хотын дүүргүүдийн цагдаагийн хэлтсүүдийг түшиглэн хэрэгжүүлэх нь зүйтэй.
 2. **Хэн:** хувийн хэвшил юмуу цагдаагийн байгууллагын аль нь ч байлаа гэсэн баяжуулалт хийх нь тийм ч төвөгтэй бус. Тухайлбал мэдээлэл-судалгааны тоо бүртгэгч, мэдээлэл-судалгааны ахлах байцаагч нар гэмт хэргийн бүртгэлийг цахимжуулан, баяжуулаад явна. Харин хувийн хэвшлийн байгууллагыг түшиглэн хийвэл цагдаагийн байгууллагаас өглөө бүр гаргадаг хоногийн нөхцөл байдлын мэдээг (цагдаагийн рапорт) ашиглан хэрэгжүүлнэ.
 3. **Мэдээлэл оруулах:** Гэмт хэргийн тэмдэглэгээг өдөр бүр шинэчилнэ.
 4. **Хэрхэн:** компьютерийн програм, гар утас таблет-нд зориулсан аппликайшныг энэ төрлийн үйл ажиллагаа явуулдаг хувь хүн, компаниар хийлгэнэ. (21-30 хоног)
 5. **Хугацаа:** хэрэгжүүлж эхлэхэднийтдээ 1-2 сарын хугацаа шаардана.
 6. **Төсөв:** аппликайшн болон цахим хуудас хийх зардлыг нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөл, ЦЕГ, Улаанбаатар хотын цагдаагийн газар зэрэг байгууллагын төсвөөс гаргах боломжтой.
 7. **Үр дүн:** Энэ ажлын үр дүнг ЦЕГ-ын Судалгааны төв жил бүрийн эцэст тайлагнана.
- ТӨГСГӨЛД НЬ**

Иргэд учирч болох эрсдлийг тооцоолоогүйн улмаас гэмт хэргийн хохирогч болж болох боловч, газар зүйн хувьд буюу тэр орчинд амьдардаг гэдгээрээ эсхүл дэлгүүр ажиллуулдаг гэдгээс хамаарч гэмт хэргийн хохирогч болж буй нь байж боломгүй үзэгдэл юм.

Шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, олон улсын туршлагаар баталгаажсан, орчин үеийн технологи боловч зардал багатай бүтээгдэх, 24/7 хоног тасралтгүй ажиллагаатай, бодитой үр дүн

гарахуйц гэмт хэргийн газрын зургийн ашиглах аргыг нийслэл хотод хэрэгжүүлэх нь зүйтэй гэдгийг энэ нийтлэлээр харууллаа.